

20 d'octubre de 2020

NOTA DE PREMSA

El CAC alerta sobre l'amplia difusió del discurs negacionista de la Covid-19 a internet malgrat les mesures de control de les plataformes

- **El Consell ha posat en coneixement de YouTube, Facebook, Instagram i Twitter continguts que qüestionen les mesures de contenció recomanades per l'OMS (ús de mascaretes) i rebutgen la validesa de les proves PCR i de les vacunes**
- **L'informe del CAC mostra la facilitat amb què la desinformació es dissemina entre les diferents xarxes: només dos dels vídeos analitzats sumen ja més de 13 milions d'interaccions**
- **Els continguts analitzats han estat considerats falsos per l'OMS. El Col·legi de Metges de Barcelona també ha col·laborat en la validació de la desinformació**
- **El president del CAC considera especialment greu que la desinformació pugui comprometre la salut de les persones, especialment davant la segona onada de la pandèmia, i urgeix a unificar criteris per combatre la desinformació, ja que un mateix contingut té tractaments diferenciats depenent de cada plataforma**

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) alerta sobre l'àmplia difusió que té a internet el discurs negacionista sobre la Covid-19 malgrat les mesures de control establertes per les plataformes d'intercanvi de vídeos i per les xarxes socials. El CAC ha aprovat un informe en què analitza 35 vídeos de YouTube, Facebook, Instagram i Twitter, on els autors desenvolupen un discurs negacionista de la Covid-19.

L'informe mostra la facilitat amb què la desinformació es dissemina entre les diferents xarxes: només dos dels vídeos analitzats sumen ja més de 13 milions d'interaccions.

L'informe del CAC subratlla que les plataformes i xarxes socials analitzades duen a terme diverses actuacions per combatre la desinformació vinculada a la Covid-19, com ara la inclusió de missatges que redirigeixen la persona usuària

a informació provinent de fonts oficials o la retirada o l'etiquetatge de continguts.

Tanmateix, continua havent-hi vídeos que qüestionen la utilitat de les mesures de contenció recomanades per l'OMS (ús de mascareta), rebutgen la validesa de les proves PCR i de les vacunes, i neguen l'origen víric de la pandèmia, que consideren que està causada pel 5G o pel rastre químic (*chemtrail*) dels avions.

La majoria estan protagonitzats per persones que es presenten com a professionals de la medicina o de la ciència i recorren a la descontextualització de dades i fets per atorgar credibilitat a les tesis exposades.

S'han considerat *negacionistes* les teories que contradiuen el consens científic i que han estat qualificades com a falses per part de l'OMS o per les plataformes de verificació de dades de l'Estat espanyol que han signat el Codi de principis de l'International Fact Checking Network. Així mateix, l'informe també ha estat revisat pel Col·legi de Metges de Barcelona.

El president del CAC, **Roger Loppacher**, considera “especialment greu que encara es puguin trobar tan fàcilment continguts de desinformació sobre la Covid-19 i que això pugui crear confusió i comprometre la salut de les persones, especialment davant la segona onada de la pandèmia”. “En moments d'incertesa, la desinformació es propaga ràpidament i pot generar confusió en la ciutadania, que necessita avui, més que mai, informació fiable i contrastada sobre la pandèmia. Per tant, cal ser encara molt més contundents en la lluita contra la desinformació i el negacionisme d'una pandèmia que ens afecta a tots”, ha dit.

Així mateix, ha alertat que “un mateix contingut negacionista pot tenir un tractament diferenciat en les diferents plataformes. Per exemple, un contingut que ha estat retirat per una, pot ser visible en una altra. És urgent unificar criteris per combatre la desinformació i que totes les plataformes tinguin un sistema de revisió homogeni”.

El president del Col·legi de Metges de Barcelona (CoMB), **Jaume Padrós**, alerta: “Una situació de por i amenaça com la que estem vivint activa la necessitat de buscar informació entre la població. Això genera una oportunitat per donar missatges clars a la ciutadania, però també és un escenari propici per difondre i amplificar informacions poc contrastades i perilloses. Atès que som davant d'una malaltia altament contagiosa i amb elevada mortalitat, la més mínima banalització suposa un gran risc”.

El secretari del CoMB, **Gustavo Tolchinsky**, afegeix que “cal també fer autocrítica davant missatges que, de vegades, i des de diferents àmbits, han pogut ser contradictoris, ja que això ha donat ales a certs discursos negacionistes. Amb tot, és important destacar que totes aquestes

fake news contenen contradiccions importants i es basen en arguments arbitraris i en l'oportunisme ideològic de diferents sectors”.

L'informe del CAC analitza la presència de continguts negacionistes sobre la pandèmia en relació amb els tres àmbits següents:

- Negació de la utilitat de les mesures de contenció

El primer àmbit analitzat fa referència a la negació de la utilitat de les mesures profilàctiques contra la pandèmia recomanades per l'OMS i les autoritats sanitàries. Així, un 42,9% dels continguts detectats afirma que les mascaretes no serveixen per filtrar el coronavirus, qüestiona la validesa de les proves PCR o bé al·lega suposats riscos per a la salut.

“Lo que está claro es que hay una serie de estudios científicos que corroboran que la utilización de las mascarillas puede traer una serie de complicaciones a nivel de salud y a nivel psicológicas [...]. E incluso, parece ser y está demostrado por el profesor [nom] que podría ser una posible causa de cáncer.”

Vídeo núm. 24 (Instagram)

“No te hagas ningún test. Repito: no te hagas ningún test. Hay denuncias de todo el mundo en donde los test pueden ser incluso los que te enferman.”

Vídeo núm. 17 (Instagram)

- Posicionaments antivacunes

Un segon àmbit que configura l'anàlisi del discurs negacionista de la Covid-19 està configurat per aquells vídeos que defensen posicionaments contraris a la vacunació. Aquests continguts neguen la utilitat d'una futura vacuna per combatre la infecció per coronavirus i en qüestionen la seguretat, o bé presenten la vacunació prèvia com a causa del desenvolupament de la malaltia:

“Hay estudios estadísticos que correlacionan con bastante probabilidad la vacuna de la gripe con el Covid-19 grave.”

Vídeo núm. 10 (Facebook)

- Rebuig a l'origen víric de la pandèmia

El tercer àmbit és el rebuig a l'origen víric i natural de la pandèmia, una tesi que defensa el 68,6% dels vídeos que configuren la mostra. En canvi, s'al·ludeix a teories de la conspiració diverses, com les que vinculen la Covid-19 amb el

desplegament de la tecnologia 5G, el rastre químic que deixen els avions o la suposada instauració del denominat “nou ordre mundial”. També hi ha vídeos que qüestionen l'existència mateixa del virus SARS-CoV-2 o de la pandèmia de Covid-19:

“La radiación influye negativamente en la salud de la persona, en las defensas inmunitarias y muchas otras cosas. Y hace que una persona que recibe el virus, aunque sea asintomática, tiene mucha más facilidad para generar la enfermedad si está expuesto a radiaciones 5G.”

Vídeo núm. 16 (Facebook)

“Nosotros como médicos tenemos muchas dudas sobre la historia del Covid-19, sobre si es cierta la historia oficial. De hecho tenemos muchas dudas y pruebas de que se trata de una *fake news*, de un bulo.”

Vídeo núm. 11 (Facebook)

L'informe del CAC mostra com els vídeos analitzats pretenen tenir credibilitat, i, per tant, difusió, gràcies a la utilització d'elements visuals i verbals que pretenen conferir una aparença científica al discurs negacionista: l'ús d'un llenguatge amb conceptes mèdics o biològics i l'aparició de persones amb les bates blanques associades a l'àmbit sanitari en situacions en què no es realitza cap atenció mèdica.

Una altra de les estratègies detectades és la presentació de casos particulars com a evidència dels arguments defensats alhora que s'ignora aquella informació que podria contradir-los.

És el cas dels reptes o *challenges* *#filmatuhospital* i *#filmyourhospital*, que insten a enregistrar centres mèdics per mostrar suposades sales buides i personal sanitari sense ocupació, de manera que, segons el relat que es desenvolupa, es demostraria la inexistència de la pandèmia:

“Hospital Rey Juan Carlos de Móstoles. Emergencia sanitaria total. [...] Como podéis comprobar, esta es la tercera planta del Hospital Rey Juan Carlos y está absolutamente vacía. Aquí también dijeron que había muchos pacientes, ¿no? O que iban a llegar. Aquí ni hay ni se les espera. Aquí se oye eco y todo, de lo vacío que está. La tercera planta, señores. Para que luego digáis que esto es mentira y que es un bulo.”

Vídeo núm. 30 (Twitter)

Hospital Rey Juan Carlos(Móstoles) al 30 de agosto del
2020

¡Nos toman el pelo descaradamente! 🤔🤔🤔👍👍👍👍👍

Acord 89/2020 d'aprovació de l'Informe 127/2020, de 8 d'octubre, de l'Àrea de Continguts, La presència de continguts audiovisuals que difonen un discurs negacionista en relació amb la Covid-19 en plataformes i xarxes socials

Més informació: **Comunicació del CAC** • C/ dels Vergós, 36-42 • 08017 Barcelona
Tel.: 935 575 000 i 627 480 483 • **Fax:** 935 575 003
Adreça electrònica: comunicacio.cac@gencat.cat
Web: www.cac.cat